

Kadernota 2022

Bestuurlijk opdrachtgevers: W. van Eijk en M. van den Heuvel

Ambtelijk opdrachtgever: M. Meertens

Projectleider: --

Aanleiding

In de bestuurlijke samenvatting van de begroting 2021 is opgenomen dat er een groot en structureel financieel tekort is ontstaan. Voor de volgende jaren is een taakstelling opgenomen die leidt tot een structureel sluitende begroting. Om deze taakstelling in te vullen, wordt voorgesteld om een proces op te starten om te komen tot structurele keuzes in de kadernota 2022. Prioriteiten en daarbij horende financiële middelen moeten opnieuw worden bepaald. Dit willen we samen met de raad doen.

De onderliggende bestuursopdracht is op de nadere invulling van dit traject gericht.

De gewenste financiële koers

De gemeente Weert koerst op structureel houdbare gemeentefinanciën.

Het daarvan afgeleide (hoofd-)doel is een meerjarig reëel en structureel sluitende begroting.

Om dit doel te bereiken is van het van belang dat structurele inkomsten de structurele uitgaven dekken en dat de reserves groot genoeg zijn om risico's af te dekken.

De Gemeentewet eist van onze gemeente ieder jaar een sluitende begroting aan te bieden. Gebruik van beschikbare reserves leidt tot incidentele dekking van lasten en leidt daardoor tot een sluitende begroting. Het sluitend maken met reserves vormt echter geen structurele oplossing.

De opgave

De gemeente Weert staat voor de uitdaging om de meerjarenbegroting 2022-2025 reëel en structureel sluitend te maken.

Jaarlijks leggen we het financieel kader vast in de kadernota en prioriteren we noodzakelijke nieuwe uitgaven en ambities. De kadernota 2022 vraagt echter om een bijzonder proces vanwege de grootte van de financiële opgave. Om het gewenste doel te bereiken, is het noodzakelijk dat fundamentele keuzes worden gemaakt. Daarbij sluiten we zo veel mogelijk aan bij de strategische visie en gaan we richting bepalen voor gewenste en verantwoorde langjarige effecten.

Met deze bestuursopdracht vragen wij de raad een formele opdracht te verlenen om te starten met het voorgestelde proces, dat we samen doorlopen, zodat er een kadernota tot stand komt die voldoet aan bovengenoemd doel. In de bijlage staat een concept planning voor het kadernota proces.

Doelstelling

Met het in onderliggende bestuursopdracht voorliggende proces stellen we ons ten doel:

"een kadernota op te stellen, in een bestuurlijk/politieke samenwerking tussen het college van B&W en de gemeenteraad, waarin fundamentele keuzes gemaakt worden, met als uiteindelijke effect structureel gezonde gemeentefinanciën".

Projectresultaat

Een koersbepalende kadernota, die fundamentele keuzes in zich heeft voor een structureel (financieel) gezonde toekomst van onze gemeente.

Projectbeheersing

Voor de beheersing van dit traject wordt het volgende proces voorgesteld. Dit is in 5 fasen opgeknipt, waarbij de strategische visie de richting bepaald. Met voldoende inzicht in de huidige stand van beleid, mensen en middelen, richten we ons samen op het vraagstuk met welke keuzes we onze gemeente nu en in de toekomst het best bedienen. Dit alles passend binnen de kaders die we samen van de strategische visie hebben afgeleid. Tenslotte stelt de raad de kadernota 2022 vast. Na vaststelling van de kadernota gaan we aan de slag om de keuzes te toetsen bij derden (partners van de gemeente/organisaties waaraan de gemeente geld verstrekt). Deze uitwerking landt in de begroting 2022.

Meer concreet zien deze fasen er in hoofdlijnen als volgt uit:

Fase 0: Stappen strategische visie

- 1) Behandeling ontwerp-strategische visie: hierin wordt het ontwerp besproken en worden zienswijze meegegeven (december 2020);
- 2) Raadsbesluit door de raad over strategische visie Weert 2030; dit loopt parallel met het onderliggende proces voor de kadernota 2022 (maart 2021).

Fase 1: Inzicht in financiële gezondheid en personele situatie

- 1) Bepaling van de financiële opgave waar onze gemeente voor staat;
- 2) Terugkoppeling van de stand van zaken programma "Weert koerst op Verbinding";
- 3) Inzicht in de financiële gezondheid:
 - a) Ratio's op een rij en met elkaar in verband gebracht;
 - b) Weerstandscapaciteit;
 - c) Actuele financiële stand van zaken in meerjarenperspectief;
 - d) Personeelsanalyse (mede in relatie tot taakstelling WinD).

Fase 2: Inzicht in de begroting

- 1) Inzicht in de budgetten in relatie tot taken en beleid per programma ((niet-) wettelijk) van de begroting;
- 2) Vaststellen van de keuzeruimte en inzicht in de mogelijke beïnvloeding van deze taken en beleid en wat voor effect dat heeft;
- 3) Inzicht in de consequenties van mogelijke keuzes;
Daarbij geldende uitgangspunten:
 - i) Alle raadsleden beschikken over dezelfde informatie en kennis;
 - ii) Informatie is objectief en kent volledige transparantie;
 - iii) Samenspel tussen ambtelijke ondersteuning en raadsleden.Vragen die niet ter plekke kunnen worden beantwoord, worden achteraf beantwoord (schriftelijk).

Fase 3: Voorlopige keuzes maken

- 1) Voorlopige keuzes maken; de strategische visie en het programma "Weert koerst op verbinding" worden gebruikt als context;
- 2) Voorlopige keuzes baseren op wat we het belangrijkste vinden; daarmee ook de conclusie trekken wat dus minder kan (positieve benadering)

Aan de hand van de door de raad gemaakte voorlopige keuzes werkt het college de Kadernota 2022 verder uit.

Fase 4: Vaststelling

1) Vaststelling van de Kadernota door Raad op 7 juli 2021.

In bijlage 1 staat een concept planning afgestemd op de bovenstaande fasen.

Personele gevolgen

Om dit proces zorgvuldig te doorlopen is brede inzet van capaciteit en expertise vanuit de gehele organisatie nodig. Het opstellen van de kadernota behoort tot een jaarlijks vast onderdeel van de P&C cyclus. Een deel van het werk behoort tot de dagelijkse praktijk van veel betrokken medewerkers; er zal nu echter een extra inspanning nodig zijn. Daar waar nodig zal verder worden geprioriteerd in andere werkzaamheden.

Er wordt een externe procesbegeleider, voor begeleiding van het interactieve proces met de Raad te laten verzorgen. Gezien de beperkte benodigde inzet zal dit uit bestaande middelen gebeuren.

Uitgangspunten proces

- De strategische visie is richtinggevend voor het keuzeproces;
- Het proces vraagt om politiek/bestuurlijke samenwerking tussen college, de raad en samenspel met de ambtelijke ondersteuning;
- De raad wordt vanaf het begin in het proces betrokken;
- De raad wordt volledig in staat gesteld om keuzes te maken door:
 - het (tijdig) beschikbaar stellen van voldoende kennis en informatie;
 - het betrachten van volledige transparantie; en
 - het creëren van een veilige omgeving waarin in vrijheid het gesprek met elkaar kan worden gevoerd;
- Van de gemaakte keuzes worden de consequenties geaccepteerd;
- De kadernota wordt vastgesteld door de raad (in tegenstelling tot voorgaande jaren ter kennisneming).

Risico's

Samenloop met proces strategische visie

Het proces om te komen tot de kadernota loopt deels parallel aan de strategische visie 2030.

Vanwege het abstractieniveau van de strategische visie zal dit slechts ten dele helpend zijn bij het maken van concrete financiële keuzes.

'We doen het samen anders'

Het werken vanuit de strategische visie en het kadernotaproces op deze manier doorlopen, is nieuw voor onze organisatie.

Ondanks de relatief korte periode waarin belangrijke keuzes voor de toekomst worden gemaakt, nemen we de tijd om de Raad voldoende in stelling te brengen.

COVID-19

Uit ervaringen tot nu toe is gebleken dat digitaal werken niet altijd voor iedereen optimaal functioneert, zeker niet als je ergens over wilt discussiëren al dan niet in groepen. Toch houden we er rekening mee dat digitaal werken voorlopig de norm blijft. Wij houden de actuele ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Relatie met andere projecten en plannen

Strategische visie: Werken aan Weert 2030

In de strategische visie wordt de stip op de horizon voor de gemeente Weert verwoord. De totstandkoming en besluitvorming hiervan loopt deels parallel aan het keuzeproces van de kadernota. Het programma "Weert koerst op verbinding" geeft richting voor deze

bestuursperiode. Onder andere deze beide documenten vormen de context en richting bij het maken van keuzes.

Participatie:

Op 8 juli 2020 heeft de gemeenteraad de nota participatie vastgesteld. Deze nota geeft de kaders mee voor participatie. Het proces om te komen tot de kadernota vormt vooral een samenspel tussen college en raad. Na vaststelling van de Kadernota door de raad zal er in de uitwerking gekeken worden naar de mogelijkheden tot overleg met partners/organisaties in Weert ter toetsing van gemaakte keuzes. De inbreng wordt meegenomen bij de uitwerking van de begroting.

Besluit Gemeenteraad

De bestuursopdracht Kadernota 2022 Weert vast te stellen.

Bijlage 1:
Concept planning proces Kadernota 2022

2020	
17 november 2020	Toelichting strategische visie in raad
15 december 2020	Behandeling ontwerp strategische visie in de raad
2021	
27 januari 2021	Eerste sessie kadernota met raad: inzicht in de getallen begroting op macroniveau
16 februari 2021	Tweede sessie kadernota met raad (ambtelijk inzicht geven programma's en beïnvloedbare ruimte; eerste verkenning zoekrichting)
10 maart 2021	Vaststelling strategische visie
17 maart 2021	Derde sessie kadernota met raad (spiegelen keuzes aan strategische visie en programma)
23 juni 2021	Extra commissievergadering (samenvoeging van 3 raadscommissies; voorbereiding op besluitvorming kadernota)
7 juli	Extra raadsvergadering (vaststelling kadernota)